

Opettajien osaamiskuvaukset

- Osaamisalueet nousevat lukion opetussuunnitelman (LOPS2021) yleisestä osasta sekä lukiokoulutuksen valtakunnallisesta laatustrategiasta
- Osaamiskuvausten käyttötarkoitukset:
 - **Opettaja:** Työkalu oman osaamisen sanoittamiseen sekä omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden arviointiin.
 - **Tiimi / aineryhmä:** Työkalu tiimin vahvuuksien ja kehittämiskohteiden kartoittamiseen, osaamisen jakamiseen tiimissä sekä koulutustarpeen arviointiin.
 - **Johto:** Työkalu työyhteisön osaamisen kartoittamiseen, osaamisen jakamisen fasilitointiin, koulutustarpeen kartoittamiseen sekä täydennyskoulutuksen suunnitteluun.
- Osaamiskuvaukset
 - sanoittavat laaja-alaisesti opettajan työssä tarvittavaa osaamista
 - auttavat opettajaa arvioimaan omaa osaamistaan ja mahdollisia koulutus- tai perehdyttämistarpeitaan
 - vahvistavat oman ja muiden osaamisen arvostamista
 - vahvistavat työyhteisötasolla osaamisen näkyväksi tekemistä ja erityisosaamisen jakamista
 - auttavat työyhteisön osaamisen kartoittamisessa ja täydennyskoulutusten suunnittelussa.
- Osaamiskuvaukset ei ole ”operanking” – työyhteisöissä on paljon erilaista ja arvokasta osaamista. Osaamisen tekeminen näkyväksi vahvistaa oman ja muiden osaamisen arvostamista.

	Hyvä perusosaaminen	Vahva osaaminen	Kehittämisaosaaminen
	Perusosaaminen mahdollistaa opetuksen <u>tasalaatuisuuden</u> .	<p>Opettaja kehittää aktiivisesti osaamistaan tällä osa-alueella. Hän tuntee erilaisia tapoja tai menetelmiä toimia ja valitsee niistä tarpeen mukaan sopivimman sekä kokeilee joskus uusia tapoja toimia.</p> <p>Opettaja osaa ratkaista itsenäisesti erilaisia haasteita ja kysyy tarvittaessa neuvoa.</p>	<p>Opettajalla on jollakin työnsä osa-alueella joko tavanomaista laajempien opintojen tai kokemuksen ja käytännön opetuksen kehittämistyön tuottamaa erityistä osaamista.</p> <p>Opettaja kehittää systemaattisesti opetusta jollakin osa-alueella, esimerkiksi osana hankkeita tai tiimejä, ja osaa myös tarkastella kriittisesti reflektoiden kehittämistyön tuloksia.</p> <p>Opettaja jakaa osaamistaan työyhteisössä ja voi tarvittaessa kouluttaa tai mentoroida omalla osaamisalueellaan.</p>

	Hyvä perusosaaminen	Vahva osaaminen	Kehittämisaosaaminen
Arviointi	<p>Opettaja toimii oman oppilaitoksensa ja aineryhmänsä arviointikäytänteiden sekä aikataulun mukaisesti ja tietää, mistä voi tarvittaessa etsiä lisätietoa. Opettaja tiedostaa arvioinnilla olevan kaksi keskeistä tehtävää: oppimisen tukeminen ja ohjaaminen (formatiivinen arviointi) sekä osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden näkyväksi tekeminen (summatiivinen arviointi). Opettaja käyttää LOPSin vaatimia monipuolisen arvioinnin keinoja, kuten itsearviointia ja vertaisarviointia.</p> <p>Opettaja on perehtynyt opetussuunnitelman tavoitteisiin ja antaa opintojakson arvosanan perustuen oppiaineen keskeisiin sisältöihin, oppiaineessa määriteltyihin laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin sekä arviointiperusteisiin.</p> <p>Opettaja tietää, että opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opettaja selvittää opiskelijoille kunkin opintojakson alussa arviointiperusteet, opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet sekä keskustelee niistä opiskelijoiden kanssa. Hän tukee opiskelijoiden opintojen suunnittelua.</p>	<p>Opettaja osaa arvioida opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Opettaja antaa palautetta rakentavasti ja vuorovaikutuksessa opiskelijoiden kanssa sekä ohjaa opiskelijoita hyödyntämään saamaansa palautetta.</p> <p>Opettaja ohjaa opiskelijaa itsearvioinnissa ja vertaisarvioinnissa sekä käyttää arviointimenetelmiä, jotka ohjaavat ja kannustavat oppimista, esimerkiksi sanallinen palaute, arvioinnin pelillistäminen, ryhmämentit, oppimispolut ja prosessikirjoittaminen.</p> <p>Opettaja kehittää omaa arviointiosaamistaan ja huomioi arviointitapojen valinnassa erilaisia oppijoita. Opettaja hyödyntää arvioinnilla ja palautekyselyillä saamaansa tietoa ja suuntaa opetusta opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.</p>	<p>Opettaja tekee näkyväksi ja kehittää koulun arviointikulttuuria sekä ohjaa tarvittaessa kollegoita tarkoituksenmukaisten arviointimenetelmien valinnassa ja käyttöönotossa.</p>

Digitaalisuus	Hyvä perusosaaminen	Vahva osaaminen	Kehittämisaosaaminen
	<p>Opettaja osaa käyttää työssään tietokonetta ja AV-laitteita (esim. aktiivitalu, datatykki) ja ratkaista laitteiden peruskäyttöön liittyviä ongelmia. Hän tietää, kuka vastaa laitteistojen huollosta ja ongelmien ratkaisemisesta.</p> <p>Opettaja osaa käyttää perustasolla oppilaitoksessaan ja oppiaineessaan käytössä olevia digitaalisia työkaluja, kuten toimisto-ohjelmistot, digitaaliset oppimis- ja koeympäristöt sekä sähköiset tiedotuskanavat.</p> <p>Opettaja ymmärtää digipedagogiikan mahdollisuudet ja käyttää digitaalisia työkaluja ja oppimislustojen tarjoamia mahdollisuuksia pedagogisesti perustellulla tavalla sekä luokkaopetuksessa että tarvittaessa etäopetuksessa. Hän osaa ohjata opiskelijoita digitaalisten oppimislustojen, oppimateriaalien ja etäopetusohjelmistojen käyttämisessä. Hän ymmärtää saavutettavuuden periaatteet digitaalisia oppimateriaaleja käyttäessään.</p> <p>Opettaja ymmärtää tekoälyn ominaispiirteet, sen mahdollisuudet ja haasteet sekä tietää tekoälyyn liittyvän tietoturva- ja tekijänoikeusosaamisen periaatteet.</p> <p>Opettaja tietää, mitä oppimisanalytiikka tarkoittaa.</p> <p>Opettaja tuntee opetukseen liittyvät ohjeet ja säännöt tekijänoikeuksista sekä osaa soveltaa niitä omassa työssään. Hän hallitsee tietoturva- ja tietosuojasiat koulutuksenjärjestäjän edellyttämällä tasolla ja osaa soveltaa niitä omassa työssään.</p>	<p>Opettaja osaa hyödyntää digitaalisuuden mahdollisuuksia erilaisten oppimispolkujen rakentamiseksi ja oppimisen tukemiseksi. Hän osaa ottaa opiskelijoiden eri tasot ja tavoitteet huomioon sekä räätälöi erilaisia polkuja ja valintamahdollisuuksia opiskelijoille käyttäen apuna digitaalisia työkaluja.</p> <p>Opettaja osaa tehdä etäopetuksessa sopivia pedagogisia ratkaisuja ja rakentaa etäopetukseen vuorovaikutteisuutta.</p> <p>Opettaja osaa käsikirjoittaa ja rakentaa verkko-opintojakson sekä ymmärtää verkkopedagogiikan erityispiirteet.</p> <p>Opettaja osaa käyttää erilaisia tekoälyohjelmia osana monipuolista opetusta ja arviointia.</p> <p>Opettaja osaa käyttää oppimateriaalien ja oppimislustojen valmiita oppimisanalytiikkatyökaluja sekä tehdä niistä tulkintoja.</p> <p>Opettaja hankkii tietoa uusista opetukseen liittyvistä digitaalisista mahdollisuuksista ja seuraa niihin liittyvää keskustelua.</p>	<p>Opettajalla on vahva tietotekninen ja digipedagoginen osaaminen, jonka hän on hankkinut joko tutkintoon johtavalla koulutuksella, täydennyskoulutuksella tai kokemuksen ja käytännön kehittämistyön kautta.</p> <p>Opettaja on mukana ottamassa käyttöön uutta koulun hankkimaa teknologiaa ja ohjelmistoja sekä opastaa muita opettajia näiden käytössä.</p> <p>Opettaja kehittää digitaalisten laitteiden ja työkalujen käyttöä omassa opetuksessaan, jakaa tietoa ja kouluttaa työyhteisöään.</p>

	Hyvä perusosaaminen	Vahva osaaminen	Kehittämisaosaaminen
Kielitietoisuus	<p>Opettaja ymmärtää kielen keskeisen roolin oppimisessa. Hän tiedostaa, että kielitietoisesta opetuksesta hyötyvät kaikki opiskelijat kielitaustasta tai -taidosta riippumatta.</p> <p>Opettaja arvostaa kielellistä moninaisuutta ja rohkaisee uusien kielten opiskeluun. Hän pitää kaikkia kieliä samanarvoisina ja rohkaisee hyödyntämään opiskelijan omaa kielitaitoa opiskelussa.</p> <p>Opettaja opettaa opiskelijoille oman tieteenalansa sanastoa, lukutapaa sekä vastaustekniikoita.</p> <p>Opettaja tunnistaa kielen aiheuttamia haasteita ryhmän ja opetuksensa näkökulmasta. Hän havainnollistaa opetustaan erilaisin keinoin, pyrkii huomioimaan tehtävänannoissa ja materiaaleissa kielen selkeyden sekä varmistaa, että opiskelijat ymmärtävät keskeisimmät asiat.</p> <p>Omalla esimerkillään opettaja ohjaa opiskelijoita asialliseen ja neutraaliin kielenkäyttöön sekä puuttuu epäasialliseen kielenkäyttöön.</p> <p>Opettaja tietää, keneltä voi pyytää apua oppijan kielitaitoon liittyvissä kysymyksissä ja millaista kielen oppimisen tukea opiskelijan on omassa oppilaitoksessaan mahdollista saada.</p>	<p>Opettaja ymmärtää kielen merkityksen identiteetin ja osallisuuden kokemuksen kehittymisessä. Opettaja lisää opiskelijoiden kielitietoisuutta keskustelemalla heidän kanssaan kielenkäytöstä.</p> <p>Opettaja kehittää sekä kokeilee opetuksessaan monipuolisesti kielitietoisia ja kielen oppimista tukevia työtapoja: hän opettaa esimerkiksi lukustrategioita, tekstitaitoja ja ajattelemisen taitoja osana oppiaineensa sisällön opiskelua.</p> <p>Opettaja osaa arvioida kielitaidon vaikutusta opiskelijan oppimiseen sekä toteuttaa tarvittavia tukitoimia.</p>	<p>Opettajalla on vahva ymmärrys ja osaaminen kielitietoisesta pedagogiikan toteuttamisesta lukiossa. Opettajalla voi olla osaamisalueen täydennyskoulutusta, tai osaaminen on kehittynyt kokemuksen kautta.</p> <p>Opettaja opastaa eri oppiaineiden opettajia kielitietoisesta pedagogiikan toteuttamisesta ja erilaisista kielitaustoista tulevien opiskelijoiden tukemisessa.</p> <p>Hän vahvistaa omalla esimerkillään kaikkien kielten arvostamista työyhteisössään.</p> <p>Opettaja osallistuu oppilaitoksen toimintakulttuurin kielitietoiseen kehittämiseen.</p>

	Hyvä perusosaaminen	Vahva osaaminen	Kehittämisaosaaminen
Yhteisopettajuus	<p>Opettaja tuntee LOPSin määrittelemät yleiset tavoitteet, joiden mukaan opiskelijalle tarjotaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä sekä kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti sekä oppiainerajat ylittäen.</p> <p>Opettaja ymmärtää opiskelijan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittämisen tärkeänä osana tulevaisuustaitojen kehittämistä.</p> <p>Opettaja tuntee yhteisopettajuuden eri muodot, kuten saman oppiaineen opettajien yhteinen opintojakso ja eri oppiaineita integroiva opintojakso, sekä osaa valita itselleen ja omaan oppiaineeseensa sopivimmat toteutukset.</p> <p>Opettaja osaa perustella yhteisopettajuuden tai integraation pedagogiset hyödyt.</p>	<p>Opettaja löytää opetussuunnitelmaan perustuvia yhtymäkohtia eri oppiaineiden väliltä ja osaa suunnitella yhdessä kollegan kanssa oppiainerajoja ylittävän kokonaisuuden. Opettaja tuntee yhdessä oppimisen hyviä käytänteitä.</p> <p>Opettaja ymmärtää yhteisopettajuuteen tai oppiainerajat ylittävään opetukseen liittyviä rakenteellisia tai lukujärjestysteknisiä ehtoja.</p> <p>Suunnitellessaan ja toteuttaessaan yhteisopettajuutta tai oppiainerajoja ylittäviä kokonaisuuksia opettaja rohkenee tarkastella pedagogiikkaansa uudessa valossa, oppia kollegalta uusia hyviä käytänteitä ja tarvittaessa luopua joistakin oman oppiaineensa totutuista käytänteistä.</p> <p>Opettaja tekee rohkeasti pieniä yhteisopettajuuteen tai oppiainerajoja ylittävään pedagogiikkaan liittyviä kokeiluja ja on valmis kehittämään osaamistaan yhdessä kollegan kanssa.</p>	<p>Opettajalla on vahva kokemus yhteisopettajuudesta ja oppiainerajoja ylittävästä pedagogiikasta.</p> <p>Opettaja toimii pedagogisen johdon tukena, kun oppilaitoksessa kehitetään oppiaineiden välistä integraatiota tai uusia yhteisopettajuuden malleja.</p> <p>Hän osallistuu työyhteisössään uusien yhteisopettajuuden mallien kehittämiseen ja toimintamallien pitkäjänteiseen juurruttamiseen.</p> <p>Opettaja jakaa osaamistaan toisille ja valmentaa toisia opettajia yhteisopettajuuteen tai oppiainerajoja ylittävien kokonaisuuksien opettamiseen.</p>

Yhdenvertaisuus	Hyvä perusosaaminen	Vahva osaaminen	Kehittämisa osaaminen
	<p>Opettaja tiedostaa ja ymmärtää, että yhdenvertaisuus on jokaisen ihmisen perusoikeus. Opettaja tiedostaa, että yhdenvertaisuuden toteutuminen edellyttää sitä, että oppilaat ja heidän taustansa huomioidaan. Opettaja tiedostaa ja ymmärtää, että ns. kohtuullinen mukauttaminen ei ole syrjintää, vaan se on yhdenvertaisuuden edellytys, jonka epääminen on syrjintää. (ks. myös arviointi ja oppimisen tuki)</p> <p>Opettaja osaa kohdata opiskelijan hienotunteisesti ja pidättäytyy puhumasta tai toimimasta mahdollisten opiskelijan nimen, ulkoisten ominaisuuksien tai muiden vastaavien asioiden synnyttämien oletusten pohjalta. Sukupuoleen ja sen ilmaisemiseen, vammaisuuteen sekä erilaisiin vähemmistöihin liittyvistä asenteista ja stereotyyppioista on tärkeää keskustella opiskelijoiden kanssa, mutta niitä ei pidä vahvistaa eikä toisintaa.</p> <p>Opettaja on tietoinen siitä, että tällaisia oletuksia tai asenteita voi sisältyä esimerkiksi oppiaineiden oppimateriaaleihin tai opetuksessa käytettäviin teksteihin ja lähteisiin. Tällöin opettaja osaa keskustella asiasta opiskelijoiden kanssa rakentavalla tavalla.</p> <p>Opettaja tuntee opetuksenjärjestäjän tasa-arvosuunnitelman ja suunnitelman opiskelijoiden suojaamiseksi kiusaamiselta ja häirinnältä. Kohdatessaan häirintää tai kiusaamista opettaja osaa toimia näiden suunnitelmien ja lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Jos opettaja ei tiedä, miten tulee toimia, hän konsultoi viipymättä johtoa tai opiskelijahuoltohenkilöstöä.</p>	<p>Opettaja tuntee tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvää ajankohtaista keskustelua sekä osaa keskustella aiheista opiskelijoiden kanssa rakentavalla tavalla.</p> <p>Opettaja tarkastelee omaa opetustaan sekä oppimateriaalia kriittisesti ja havaitsee, nostaa esiin ja oikaisee mahdollisesti opetuksessa tai oppimateriaalissa esiintyviä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta vahingollisia oletuksia tai asenteita</p> <p>Opettaja osallistuu jossakin roolissa koulun tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävään sekä häirintää ja kiusaamista ehkäisevään tai siihen puuttuvaan työhön.</p>	<p>Opettaja on aktiivinen toimija yhdenvertaisuutta edistävän toimintakulttuurin rakentamisessa. Hän tuntee kattavasti lainsäädännön asettamat vaatimukset sekä yhdenvertaisuudesta käytävän ajankohtaisen keskustelun kysymyksenasettelut.</p> <p>Opettaja suunnittelee tai toteuttaa tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen sekä häirinnän ja kiusaamisen ehkäisemiseen tai niihin puuttumiseen liittyviä malleja, toimintatapoja tai materiaalia. Hän osaa antaa työyhteisössään aiheisiin liittyvää neuvontaa.</p>

	Hyvä perusosaaminen	Vahva osaaminen	Kehittämisaosaaminen
Oppimisen tuki	<p>Opettaja ymmärtää, että oppimisen vaikeuksien taustalla voi olla erilaisia asioita. Hänellä on perustietoa erilaisista oppimiseen vaikuttavista asioista ja oppimisvaikeuksista sekä siitä, millaisilla keinoilla oppimista voidaan tukea. Opettaja osaa tunnistaa opiskelijoiden erilaisia tuen tarpeita.</p> <p>Opettaja osaa eriyttää opetustaan esimerkiksi erilaisia tehtäviä ja materiaaleja tarjoamalla. Tarvittaessa opettaja konsultoi erityisopettajaa ja muita oppimisen tuen asiantuntijoita. Opettaja ohjaa opiskelijoita hyödyntämään omalle oppiaineelleen sopivia oppimisstrategioita.</p> <p>Opettaja tietää, mitkä ovat tuen suunnittelun ja kirjaamisen käytänteet hänen oppilaitoksessaan.</p> <p>Opettaja tuntee yleisimmät ylioppilastutkinnon mahdollisuudet erityisjärjestelyihin. Hän ohjaa opiskelijan tarvittaessa erityisopettajalle ylioppilaskokeiden erityisjärjestelyjen mahdollisuuden selvittämiseksi.</p> <p>Opettaja osaa toteuttaa suunniteltuja tukitoimia opetuksessaan ja hyödyntää ylioppilaskokeissa käytettyjä erityisjärjestelyjä koetilanteissa.</p>	<p>Opettaja suunnittelee ja toteuttaa tukitoimia yhteistyössä opiskelijan ja muun opetushenkilöstön kanssa.</p> <p>Opettaja on syventänyt tietämystään oppimisesta ja oppimisen haasteista esimerkiksi kirjallisuutta lukemalla tai täydennyskoulutukseen osallistumalla.</p> <p>Opettaja osaa eriyttää opetusta omassa oppiaineessaan monipuolisesti vastaamaan erilaisten oppijoiden tarpeisiin. Hän kehittää ja kokeilee erilaisia keinoja, joilla oppimista voidaan tukea.</p>	<p>Opettaja osaa huomioida erilaiset tuen tarpeet laaja-alaisesti ja kehittää menetelmiä sekä materiaalia tuen tarpeiden huomioimiseksi.</p> <p>Opettaja voi toimia oppimisen tuen pedagogisena asiantuntijana työyhteisössään, esimerkiksi aineryhmien kehittämistyössä, sekä tuottaa materiaalia oman aineryhmänsä oppijoiden tarpeisiin.</p>

	Hyvä perusosaaminen	Vahva osaaminen	Kehittämisaosaaminen
Kansainvälisyys	<p>Opettaja vastaa opetuksessaan opetussuunnitelman tavoitteeseen, joka korostaa yleissivistävien taitojen, kuten kulttuurinen ymmärrys ja valmius toimia monimuotoisissa yhteiskunnissa, merkitystä. Opettaja rohkaisee eri kielten opiskeluun ja käyttöön. Hän tunnistaa kulttuuristen erojen vaikutuksia opiskelijoiden oppimiseen.</p> <p>Opettaja osaa integroida kansainvälisiä näkökohtia oppitunneilleen avartaakseen opiskelijan maailmankuvaa. Hän tietää perusasiat koulunsa kansainvälisistä ohjelmista ja vaihtomahdollisuuksista.</p> <p>Opettaja on tietoinen oman alansa kansainvälisistä jatko-opinto- ja työelämämahdollisuuksista.</p>	<p>Opettaja edistää koulussaan opetussuunnitelman linjauksia, jotka painottavat monikulttuurista kasvatusta ja globaaleja haasteita. Hän syventää ymmärrystään kulttuurisista eroista ja monikulttuurisesta opetuksesta.</p> <p>Opettaja suunnittelee ja toteuttaa monipuolisia oppimiskokemuksia, jotka tukevat opiskelijoiden kansainvälistä osaamista.</p> <p>Opettaja ohjaa opiskelijoita kotikansainvälisyyden toimintoihin, kansainvälisiin projekteihin ja vaihto-ohjelmiin.</p> <p>Opettaja osaa kertoa opiskelijalle oman alansa kansainvälisistä jatko-opinto- ja työelämämahdollisuuksista.</p>	<p>Opettaja toteuttaa ja vahvistaa koulussaan opetussuunnitelman päämäärää, joka korostaa opiskelijoiden kasvamista aktiivisiksi ja vastuullisiksi globaalikansalaisiksi. Hän hallitsee kulttuurisen herkkyyden ja monikulttuurisen pedagogiikan periaatteet.</p> <p>Opettaja suunnittelee ja johtaa kansainvälisyysprojekteja koulussa. Hän toimii tukena muille opettajille kansainvälisyysosaamisen kehittämisessä ja verkostoituu kansainvälisesti.</p> <p>Opettaja edistää koulun ja koulutuksenjärjestäjän kansainvälisyysstrategian kehittämistä ja toteuttamista.</p> <p>Opettaja ohjaa opiskelijaa tutustumaan oman alansa kansainvälisiin jatko-opinto- ja työelämämahdollisuuksiin.</p>

Työelämä-, yrittäjyys- ja korkeakouluosaaminen	Hyvä perusosaaminen	Vahva osaaminen	Kehittämisaosaaminen
	<p>Opettaja tuntee oman oppiaineensa tarjoamia opinto- ja uramahdollisuuksia sekä päivittää tietojaan riittävän usein. Opettaja tuo esille omassa opetuksessaan ennakkoluulottomasti erilaisia uramahdollisuuksia sekä auttaa ja kannustaa opiskelijoita oman urapolkunsa rakentamisessa. Hän osaa esitellä oppiaineisiinsa liittyviä korkeakoulujen opintomahdollisuuksia.</p> <p>Oman aineen opetuksessa on säännöllisesti mukana elementtejä, jotka tukevat nuoren työelämätaitoja ja antavat valmiuksia korkeakouluopintoihin. Työelämätaitoja ovat esimerkiksi hyvät käytöstavat, sääntöjen ja aikataulujen noudattaminen, viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot sekä oman toiminnan arvioiminen.</p> <p>Opettaja vahvistaa opiskelijoiden sisäistä yrittäjyyttä, esimerkiksi opettamalla itsearviointiin, ongelmanratkaisuun ja yhteistyöhön liittyviä taitoja sekä kannustaa luovuuteen. Opettaja suhtautuu kannustavasti mahdollisuuteen toimia yrittäjänä.</p> <p>Opettaja tunnistaa mahdollisuuksien mukaan opiskelijoiden taitoja, jotka osoittavat erityistä osaamista oppiaineeseen liittyvissä ammateissa ja kannustaa opiskelijoita käyttämään ja kehittämään osaamistaan. Opetus vankistaa opiskelijoiden yleissivistystä ja ohjaa jatkuvan oppimisen ajatukseen.</p>	<p>Opettajalla on monipuolisesti ajankohtaista tietoa oman oppiaineensa tarjoamista opinto- ja uramahdollisuuksista, ja hän hankkii tietoa niistä säännöllisesti. Hänellä on kontakteja työelämä-, korkeakoulu- tai yritysmaailmaan.</p> <p>Opetuksessa on välähdyksiä aineen opintoihin ja ammatteihin liittyvistä ominaispiirteistä, jotka vahvistavat opiskelijan omaa opinto- ja urasuunnittelua tai kasvamista kohti yrittäjyyttä. Opettaja osaa ohjata opiskelijaa tunnistamaan, kehittämään ja hyödyntämään omia erityistaitojaan. Sisäisen yrittäjyyden ja työelämätaitojen opettaminen ja tukeminen on syvällistä ja johdonmukaista.</p> <p>Opettaja on mukana suunnittelemassa tai toteuttamassa oman oppiaineensa erityisopintopaketteja tai -projekteja työelämä- ja korkeakouluosaamiseen liittyen, esimerkiksi tapahtumat ja teemapäivät, vierailut ja vierailijat tai opiskelija- ja työelämävarjostus. Opettaja on mahdollisesti mukana harjoitusyritystoiminnassa.</p>	<p>Opettaja hallitsee laaja-alaisesti työelämä- ja korkeakouluosaamiseen liittyvää pedagogiikkaa sekä kehittää jatkuvasti omaa osaamistaan. Opettaja tuntee yrittäjyyden perusteet.</p> <p>Opettaja on aktiivisesti suunnittelemassa sekä toteuttamassa oppilaitoksen työelämä-, yrittäjyys- ja korkeakouluosaamisen tavoitteita ja keinoja. Hän voi toimia vastuuopettajana ja pystyy ohjaamaan sekä auttamaan muita opettajia.</p> <p>Opettaja esimerkiksi rakentaa verkostoja työelämän, yritysten, organisaatioiden ja korkeakoulujen edustajiin sekä pitää heihin yhteyttä. Hän on mukana toteuttamassa esimerkiksi työelämän tutustumisjaksoja, harjoitusyritystoimintaa, on yhteistyössä yrityskummien kanssa, järjestää osaltaan tapahtumia, osallistuu alumnitoimintaan ja erityisopintopakettien suunnitteluun sekä yhteisopintopakettien järjestämiseen korkeakoulujen kanssa.</p>

Yksilön ja ryhmän ohjaaminen	Hyvä perusosaaminen	Vahva osaaminen	Kehittämisaosaaminen
	<p>Opettaja tuntee lukiokoulutuksen ohjauksen kokonaisuuden ja oman roolinsa siinä.</p> <p>Opettaja kohtaa ryhmän opiskelijat yksilöinä sekä osaa ohjata ja tukea heitä erilaisten opiskelutekniikoiden, opiskelustrategioiden ja työskentelytapojen käyttämisessä.</p> <p>Opettaja tiedostaa opiskelutekniikoiden ja -strategioiden sekä työskentelyosaamisen merkityksen oman oppiaineensa kannalta. Hän osaa sitoa oman oppiaineensa kannalta merkitykselliset opiskelutekniikat ja -strategiat sekä työskentelyn taidot luontevasti osaksi aineenopetusta.</p> <p>Opettaja osaa ohjata opiskelijaryhmän ryhmäytymistä ja yhteistä työskentelyä. Hän edistää opiskelijaryhmän työrauhaa ja hyvinvointia tukevan sekä turvallisen oppimisympäristön muodostumista.</p>	<p>Opettaja edistää vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen sekä opiskelutaitojen opiskelua ja harjoittelua monipuolisesti. Opettaja kehittää työskentelyosaamisen ja opiskelutekniikoiden opettamiseen soveltuvia materiaaleja tai opetuskokonaisuuksia.</p> <p>Opettaja osaa valmistaa opiskelijaa jatko-opintoihin sisällyttämällä niissä tarvittavien taitojen harjoittelua aineensa opetukseen.</p>	<p>Opettajalla voi olla ohjausalan tai erityispedagogiikan tutkinto tai täydennyskoulutusta. Hän on voinut osallistua työelämäyhteistyön kehittämiseen tai esimerkiksi työskentelyosaamista harjoittavien oppimiskokonaisuuksien yhteissuunnitteluun.</p> <p>Erytisosaamista voi myös olla vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoihin liittyvä erityisosaaminen tai sovitteluun ja konfliktinratkaisuun liittyvä koko oppilaitosyhteisöä hyödyttävä osaaminen.</p>

Työyhteisössä toimiminen	Hyvä perusosaaminen	Vahva osaaminen	Kehittämisaosaaminen
	<p>Opettaja on perehtynyt työpaikan toimintaohjeisiin, noudattaa niitä ja tietää, mistä voi tarvittaessa etsiä lisätietoa.</p> <p>Opettaja toimii tiimin/ryhmän jäsenenä, valmistautuu yhteisiin tapaamisiin ja tuo esille perusteltuja näkemyksiään. Opettaja osallistuu yhteiseen päätöksentekoon ja on sitoutunut yhteisiin sopimuksiin.</p> <p>Opettaja kohtelee itseään ja muita arvostavasti sekä ystävällisesti.</p> <p>Opettaja vastaanottaa rakentavaa palautetta, muuttaa tarvittaessa toimintaansa ja kohtaa työpaikan konfliktit ammattimaisesti.</p> <p>Opettaja puuttuu syrjintään ja kiusaamiseen.</p> <p>Opettaja suunnittelee ja rajaa työtään.</p>	<p>Opettaja toimii tiimeissä/ryhmissä erilaisissa rooleissa, ottaa muut näkökulmat huomioon arvostavasti sekä sitoutuu tiimin/ryhmän tavoitteeseen ja yhteisiin päätöksiin.</p> <p>Opettaja rakentaa toiminnallaan hyvää yhteishenkeä, esimerkiksi kannustaa ja rohkaisee muita.</p> <p>Opettaja antaa rakentavaa palautetta ja kehitysehdotuksia työpaikan toiminnasta sekä pyytää palautetta itselleen kollegoilta ja esihenkilöiltä.</p> <p>Opettaja ratkaisee konflikteja yhteistyössä muiden kanssa ja tukee kollegoita työn ongelmatilanteissa.</p>	<p>Opettaja toimii erilaisissa rooleissa eri verkostoissa myös oman koulun ulkopuolella.</p> <p>Opettaja arvioi ja kehittää suunnitelmallisesti sekä muita kuullen työpaikan toimintakulttuuria.</p> <p>Opettaja johtaa ja ohjaa muita yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi omissa erityistehtävissään.</p>

Laaja-alaisuus	Hyvä perusosaaminen	Vahva osaaminen	Kehittämisaosaaminen
	<p>Opettaja tietää, mitä laaja-alaisen osaamisen osa-alueilla tarkoitetaan ja mitkä ovat laaja-alaisen osaamisen tavoitteet lukiokoulutuksessa. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat: hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen.</p> <p>Opettaja on perehtynyt paikalliseen opetussuunnitelmaan ja tietää, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin pyritään hänen opettamisissaan oppiaineissa sekä opintojaksoissa. Hän tietää, miten laaja-alaista osaamista arvioidaan.</p>	<p>Opettaja tukee ja syventää oman tiedonalansa opetusta laaja-alaisen osaamisen osa-alueilla sekä arvioi laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteiden toteutumista monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.</p> <p>Opettaja luo opiskelijoille mahdollisuuksia osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.</p> <p>Opettaja rohkaisee opiskelijoita toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla.</p>	<p>Opettaja kehittää opetustaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti ja jakaa osaamistaan oppiainerajoja ylittäen.</p> <p>Opettaja on mukana kehittämässä koulun toimintakulttuuria laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti esimerkiksi luomalla uusia toimintamalleja työelämä- ja korkeakoulu yhteistyöhön tai kansainväliseen yhteistyöhön.</p>